

§ 12. Denne lov træder i kraft den 1. maj 1950. Samtidig ophæves lov nr. 110 af 23. marts 1948 om en midlertidig sukkerordning, jfr. lov nr. 84 af 10. marts 1949.

Opgørelse af fabrikkernes mellemværende med staten (sukkerfonden) pr. 1. oktober 1950 finder dog sted i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Forud for fremsættelsen af forslaget til den heromhandlede lov gik langvarige *forhandlinger*, der førtes mellem på den ene side handelsministeren og sukkertilsynet og på den anden side sukkerfabrikkerne, og hvori også rigsdagens sukkerudvalg blev inddraget.

Fra regeringens side gik man til disse forhandlinger ud fra det grundsynspunkt, at sukkerproduktionen havde så stor betydning for det danske samfund, at der måtte træffes en ordning, hvorved dens fortsatte opretholdelse her i landet sikredes. En anden sag blev det så, om den som hidtil skulle foregå på privatkapitalistisk basis, eller om den under en eller anden form burde overtages af samfundet. Dette sidste var *handelsministeren* og hans parti tilbøjelig til at mene; men de indså, at denne vej under de foreliggende omstændigheder ikke var farbar. Ministeren udtalte herom ved fremsættelsen af lovforslaget bl. a.:

„Selvom en direkte nationalisering under de i øjeblikket gældende forhold ville blive dyr, når den fulde erstatningspligt i henhold til grundloven tages i betragtning, kunne den dog på lang sigt være en principielt rigtigere løsning end koncessionsordningen. Som enhver i dette høje ting imidlertid vil vide, er der *ingen politisk mulighed for et nationaliseringsforslags gennemførelse*, og der er som følge deraf heller ikke nogen grund for et regeringsparti til at fremsætte et sådant forslag.

En anden form for samfundsovertagelse af sukkerfabrikkerne burde have mere realitet for sig, nemlig en *omdannelse af sukkerfabrikkerne til andelsselskaber*. Denne udvej har været drøftet under forhandlingerne — også i rigsdagsudvalget har der været interesse for denne tanke —, men den har vist sig ikke at være gennemførlig i praksis, vejen har ikke været fremkommelig, ikke endnu i hvert fald. Det skulle imidlertid glæde mig, om dansk landbrug, der på andre områder har vist så stor evne til at omsætte andelstanken til praksis, i løbet af den forestående 10-årige koncessionsperiode kunne forberede en løsning ad andelsvejen.

Når dette er gjort klart, stod der logisk set for regeringen og rigsdagen kun to muligheder tilbage: enten at lade sukker-